

Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetab som følge af arbejdsulykker med hændelsesdag i 2011 og over 30 dages fravær for den tilskadekomne

Resume

En arbejdsulykke som medfører over 30 dages fravær koster i gennemsnit 70.000 kr. i omkostninger til sygedagpenge og tabt skatteindtægt for staten i 2016 priser. Omkostningerne består af knap 63.000 kr. i sygedagpenge refusion til arbejdsgivere og udbetalinger til de tilskadekomne samt 7.100 kr. i tabt arbejdsmarkedsbidrag og skatteindtægt.

- Den branche med de højeste gennemsnitlige omkostninger pr. arbejdsulykke er *detail og service*, hvor en arbejdsulykke med over 30 dages fravær koster staten 79.300 kr. i sygedagpenge og skattetab.
- Omkostningerne pr. årsværk er højest i *bygge og anlæg* med 508 kr. pr. årsværk, *transport* med 385 kr. pr. årsværk og *landbrug* med 325 kr. pr. årsværk.
- Statens omkostninger til dagpenge og tabt skatteindtægt for ulykker anmeldt i 2011 er på 436 mio. kr. Heraf 391 mio. kr. til sygedagpenge og 44 mio. kr. i skattetab.
- Korrigeres der for underanmeldelse af arbejdsulykker estimeres statens omkostninger til sygedagpenge og i tabt skatteindtægt for alle arbejdsulykker med hændelsesdag 2011 til at ligge mellem 714 – 908 mio. kr i 2016 kroner.

1. Indledning

I følgende analyse beregnes statens udgifter til sygedagpenge og tabt skatteindtægt som følge af arbejdsulykker med længerevarende fravær. Andre økonomiske omkostninger, som følger af disse ulykker (f.eks. sundhedsomkostninger, førtidspension el. lign.), er ikke medtaget i analysen. Vi har valgt at regne med en arbejdsgiverperiode på 30 dage, som er gældende fra de efterfølgende år. I 2011 var arbejdsgiverperioden kun 21 dage. Den beregnede lønudbetaling er derfor overestimeret en smule, mens sygedagpengerefusion er underestimeret med op til ni dages fuld refusion (5.100 kr.).

2. Datakilder og metode

Til at estimere statens omkostninger i forbindelse med en arbejdsulykke med over 30 dages fravær benyttes oplysninger om lønudbetalinger for de skadeslidte fra e-indkomst. Konkret er Arbejdstilsynets register over anmeldte ulykker koblet med e-indkomst, og et gennemsnit for lønudbetaling baseret på oplysninger de tre måneder før arbejdsulykken er benyttet som estimat på løn for den skadeslidte efter arbejdsulykken. Dette er yderligere koblet med sygedagpengeregisteret for at korrigere lønudbetalinger for sygedagpengerefusion (Boks 1).

En mere detaljeret gennemgang af dataopbygning, antagelser, definitioner og beregningsmetoder kan findes i notatet ”*Beregning af arbejdsgivernes lønomkostninger ved fravær efter arbejdsulykke*” (Arbejdstilsynet, 2016).

Boks 1. Datagrundlag

Datagrundlaget er det samme, som ligger til grund for Arbejdstilsynets officielle statistik. Data består af alle anmeldte arbejdsulykker med hændelsesdato i løbet af 2011 for personer, der kan knyttes med en lønansættelse hos arbejdsgiveren på ulykkestidspunktet. Data er en sammenkobling af hændelsesoplysninger fra ATs ulykkesregister og ansættelsesoplysninger fra Danmarks Statistik Beskæftigelse for lønmodtagere, BFL (e-indkomstregistret).

De anmeldte ulykker er sammenflettet med sygedagpengeforløb fra syge- og barseldagpengeregisteret (SGDP). Her er skadelidtes første fraværdsdato registreret, når der udbetales refusion. En arbejdsulykke bliver i analysen knyttet sammen med et sygdomsforløb når fraværslængden er over 30 dage og den første fraværdsdag i dagpengeforløbet sker indenfor 14 dage efter anmeldte ulykkesdato, og dagpengesagen er registreret som sygdom/ulykke ved forløbets start.

For at undgå eventuel negativ påvirkning fra arbejdsulykken på lønudbetaling og løntimer, bruges oplysninger om ansættelse fra de tre forudgående måneder op til ulykkehændelsen til at beregne timeløn og beskæftigelsesgrad for hver enkelt ulykkesramt person. Med samme begrundelse ekskluderes ansatte med mindre end 8 løntimer i måneden inden ulykken fra beregningsgrundlaget. Beregningerne af gennemsnitsomkostninger foretages således på beregningsgrundlaget på 35.320 personer med komplette registeroplysninger, mens der ved beregning af de totale omkostninger regnes med alle anmeldte ulykker omfattende 40.859 personer. I tabel 1 vises antal ulykker efter hvert trin af datarensningen.

Tabel 1: Datagrundlag for beregning af lønomkostninger, antal anmeldte ulykker 2011

Population	Over 30 fraværdsdage	Op til 30 fraværdsdage	Samlet
Alle anmeldte ulykker	6.222	34.637	40.859
- Genfindes i BFL	5.736	31.240	36.976
- Ansat 3 forudgående måneder	5.478	30.011	35.489
- Med mere end 8 løntimer i BFL	5.452	29.868	35.320

Kilde: Arbejdstilsynets ulykkesregister, Danmarks Statistik Sygedagpengedata og Beskæftigelse for lønmodtagere.

Sygedagpengeudbetalingen efter de første 30 dage kan variere i forhold til tre forskellige forløb.

- i) *kun udbetaling til arbejdsgiver*: dvs. lønmodtageren forbliver ansat i hele perioden med udbetalt løn.
- ii) *kun udbetaling til den sikrede/ulykkesramte*: dvs. arbejdsgiveren udbetaler ingen løn efter de første 30 dage.
- iii) *udbetalinger både til arbejdsgiver og den ulykkesramte*: dvs. den ansatte modtager almindelig løn efter de første 30 dage, men overgår til i løbet af fraværdsperioden dagpenge.

I den første type af forløb (i) betaler arbejdsgiver løn under hele fraværsperioden, dvs. staten betaler dagpengerefusion til arbejdsgiveren (efter de første 30 dage). I den anden type af forløb (ii) betaler arbejdsgiveren ingen løn efter første 30 dage, og staten udbetaler sygedagpenge til den tilskadedkomne. I den tredje type af forløb (iii) betaler arbejdsgiveren løn under en del af fraværsperioden over 30 dage men ikke for den hele. Staten betaler således refusion til arbejdsgiveren for den periode over 30 dage, hvor den ansatte får løn, og sygedagpenge direkte til den tilskadedkomne derefter.

Hvis en ulykke sker hos en arbejdsgiver, der er dækket af den frivillige arbejdsgiverforsikring modtager arbejdsgiveren derudover refusion for 29 af de første 30 fraværsdage. En nærmere beskrivelse af metoden til at beregning af sygedagpengerefusionsomkostninger til arbejdsgiverne kan findes i notatet ”*Beregning af arbejdsgivernes lønomkostninger ved fravær efter arbejdsulykke*” (AT/ADA, 2016).

Statens omkostninger til de direkte dagpengeudbetalinger til den tilskadedkomne beregnes som sygedagpengesatsen¹ ganget med længden af fraværet uden løn fra arbejdsgiver med korrektion for arbejdstiden inden ulykken.

Statens tab af arbejdsmarkedsbidrag (AM) beregnes til at have udgjort 8 pct. af de tilskadedkomnes tabte lønindkomst under fraværsperioden uden arbejdsgiverdækning. De tilskadedkomne har kun en lille forskel mellem deres brede og smalle lønbeløb hos Danmarks Statistik². Dette udelukker, at de har haft betydelige B-indkomster, som de enten ikke har under sygdomsperioden eller hvoraf, der ikke betales arbejdsmarkedsbidrag (gennemsnitlig differens 1,1 pct.)

Tabt skatteindkomst beregnes som 37³ pct. af forskellen mellem tabt løn og modtagne dagpengeudbetaling.

I de tilfælde, hvor den ulykkesramte ikke længere modtager løn i løbet af fraværsperioden, men i stedet overgår til at få udbetalt dagpenge, mistes beskæftigelsesfradraget. I praksis betyder det, at den ulykkesramtes samlede fradrag ved overgang til dagpenge mindskes, og den ulykkesramte tidligere begynder at betale skat af sin indkomst. Det vil alt andet lige betyde en reduktion af det beregnede skatte-tab. Fradragets størrelse er indkomstafhængigt⁴, og effekten estimeres i denne analyse som skattebetalingen af det gennemsnitlige fradragssald for de sikrede, der har

¹ For tilskadedkomne med en løn lavere end dagpengesatsen anvendes løn i stedet for dagpengesatsen i beregningerne.

² Det smalle lønbegreb dækker over A-indkomsten, mens det brede lønbegreb desuden indeholder B-indkomst, ATP-bidrag og værdi af personalegoder m.m.

³ Beregnet som sum af bundskatprocent, sundhedsbidrag samt de gennemsnitlige kommune- og kirkeskatteprocent for 2011 (*kilde*: Skatteministeriet (22. august 2011)).

Beløbsgrænser i skattelovgivningen der reguleres efter personskattelovens § 20 - 2010-2013. Hentede 5. juli 2014 fra <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/beloebsgraenser-i-skattelovgivningen-der-reguleres-efter-personskattelovens-%C2%A7-20-2010-2013/>.

⁴<http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/forskud-2012-traekprocenter-i-2011-og-2012>

en ugentlig løn, der overgår den ugentlige maksimale dagpengeudbetaling (3.990 kr. i 2016-priser). Det drejer sig om 87 pct. af de ulykkesramte med mere end 30 dages fravær.

3. Resultater

Tabel 2 viser at statens gennemsnitlige omkostninger i udbetalte sygedagpenge og tabte skatteindtægter for ulykker med hændelsesdag i 2011 og over 30 dages sygefravær er 70.000 kr. Størstedelen af denne omkostning bestod af sygedagpenge, dels refusion til arbejdsgiver på gennemsnitligt 37.500 kr., dels direkte udbetaling til den tilskadedkomne på gennemsnitligt 25.400 kr. Endeligt mistede staten tabte indtægter på 4.100 kr. i indkomstskat grundet tilskadedkomnes tab af indkomst og 3.000 kr. i tabt arbejdsmarkedsbidrag fra den mindre lønudbetaling til tilskadedkomne.

Tabel 2. Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf pr. arbejdsulykke fordelt på omkostningsart (2016 kroner).

Omkostningsart	Pr. ulykke kroner
Sygedagpenge, refusion	37.500
Sygedagpenge, direkte udbetalt	25.400
Skattetaf	4.100
Tab arbejdsmarkedsbidrag	3.000
Samlet tab	70.000

Anm: omkostningerne er afrundet til nærmeste 100 kr.

For at få et estimat af statens samlede omkostninger til sygedagpenge og skattetaf grundet længerevarende fravær efter en arbejdsulykke, bruges det samlede antal anmeldte ulykker med over 30 dages fravær, 6.222 (Tabel 1). For de tilskadedkomne, som der ikke kan knyttes til brancheoplysning, anvendes den gennemsnitlige omkostning for samtlige branchegrupper.

Tabel 3 viser statens omkostninger som følge af samtlige ulykker med over 30 dages fravær. Således ses det, at disse ulykker samlet kostede staten knap 436 mio. kr. Godt halvdelen af omkostningerne gik til refusion til arbejdsgivere der betaler løn ved fravær efter første 30 dage. Knap en tredjedel af omkostningerne går til direkte sygedagpengeudbetaling til de tilskadedkomne. De resterende knap 11 pct. dækker over tabt skatteindtægt og arbejdsmarkedsbidrag.

Tabel 3. Statens samlede omkostninger til sygedagpenge og skattetab for arbejdsulykker i 2011 fordelt på omkostningsart (mio. 2016 kr.).

Omkostningsart	Mio. kroner
Sygedagpenge, refusion	233,3
Sygedagpenge, direkte udbetalt	158,0
Skattetab	25,6
Tab arbejdsmarkedsbidrag	18,7
Samlet tab	435,7

3.1 Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetab fordelt på 10 branche-grupper

Tabel 4 viser statens omkostninger per ulykke fordelt på 10 aggregerede branche-grupper (AT10). De dyreste arbejdsulykker for staten findes i detail og service samt bygge og anlæg, som koster staten hhv. 79.300 og 76.100 kr. pr. ulykke. Til sammenligning koster en gennemsnitlig arbejdsulykke i anden offentligt service staten omkring 58.100 kr.

Der ses tydelig forskelle i både samlet omkostning og fordeling af omkostningskategorierne mellem de hovedsageligt private manuelle brancher⁵ og kontor og offentlige brancher⁶. Forskellen skyldes hovedsageligt, at de tilskadedkomne i kontor og offentlige brancher får udbetalt fuld løn i en større andel af deres fravær i sammenligning med de private manuelle brancher, hvorfor skattetabet bliver mindre.

⁵ Landbrug, industri og forsyning, bygge og anlæg, detail og service samt transport.

⁶ Kontor og kommunikation, socialområdet, sundhedsområdet, uddannelse og forskning, anden offentlig service.

Tabel 4. Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf per arbejdsulykke fordelt på omkostningsart og 10 branchegrupper (2016 kroner).

	Antal	SGD-refusion	SGD-direkte	Skattetaf	AM-bidrag	Samlet
Landbrug	156	27.900	33.900	5.200	4.000	71.000
Industri og forsyning	954	27.200	28.400	5.500	3.600	64.700
Bygge og anlæg	783	27.900	36.000	7.600	4.600	76.100
Detail og service	813	38.400	33.300	4.000	3.600	79.300
Transport	537	27.700	37.000	6.300	4.400	75.400
Kontor og kommunikation	314	48.700	15.800	2.600	2.000	69.100
Socialområdet	1.103	46.800	15.100	1.300	1.600	64.800
Sundhedsområdet	219	55.700	14.300	2.200	1.700	73.900
Uddannelse og forskning	280	51.000	10.600	1.600	1.300	64.500
Anden offentlig service	293	43.000	11.400	2.200	1.500	58.100
Samlet	5.452	37.500	25.400	4.100	3.000	70.000

Anm: omkostningerne er afrundet til nærmeste 100 kr.

§ Skattetafet er inkl. effekten af reduktionen i det personlige fradrag (manglende beskæftigelsesfradrag ved udbetaling af dagpenge til den ulykkesramte) på gennemsnitligt 600 kr. per ulykke.

Tabel 5 viser statens aggregerede omkostninger for arbejdsulykker med over 30 dages fravær opdelt på 10 branchegrupper. De højeste aggregerede omkostninger ses indenfor socialområdet med 71,5 mio. kr. svarende til 16 pct. af de samlede omkostninger. Branchegrupperne industri og forsyning, bygge og anlæg og detail og service koster omkring 60 mio. kr. hver.

Tabel 5. Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf for arbejdsulykker fordelt på omkostnings-art og 10 branchegrupper (mio. 2016 kr.).

	Antal	SGD-refusion	SGD-direkte	Skattetaf	AM-bidrag	Samlet
Landbrug	156	4,4	5,3	0,8	0,6	11,1
Industri og forsyning	954	25,9	27,1	5,2	3,4	61,7
Bygge og anlæg	783	21,8	28,2	6,0	3,6	59,6
Detail og service	813	31,2	27,1	3,3	2,9	64,5
Transport	537	14,9	19,9	3,4	2,4	40,5
Kontor og kommunikation	314	15,3	5,0	0,8	0,6	21,7
Socialområdet	1.103	51,6	16,7	1,4	1,8	71,5
Sundhedsområdet	219	12,2	3,1	0,5	0,4	16,2
Uddannelse og forskning	280	14,3	3,0	0,4	0,4	18,1
Anden offentlig service	293	12,6	3,3	0,6	0,4	17,0
Ukendt branche	770	28,9	19,6	3,2	2,3	53,9
Samlet	6.222	233,3	158,0	25,6	18,7	435,7

Tabel 6 viser, at omkostningerne pr. årsværk er højest i *bygge og anlæg* med 508 kr. pr. årsværk, *transport* med 385 kr. pr. årsværk og *landbrug* med 325 kr. pr. årsværk.

Tabel 6. Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf for arbejdsulykker fordelt på omkostningsart opdelt i 10 branchegrupper samlet og pr. årsværk i respektive branchegruppe (2016 kr.).

	Samlet mio. kr.	Pr. årsværk kr.
Landbrug	11,1	325
Industri og forsyning	61,7	211
Bygge og anlæg	59,6	508
Detail og service	64,5	166
Transport	40,5	385
Kontor og kommunikation	21,7	48
Socialområdet	71,5	251
Sundhedsområdet	16,2	114
Uddannelse og forskning	18,1	87
Anden offentlig service	17,0	164

4. Statens omkostninger korrigeret for underanmeldelse af arbejdsulykker

Beregningerne ovenfor er udelukkende foretaget på baggrund af ulykker anmeldte i 2011. Det er velkendt, at ikke alle arbejdsulykker anmeldes, og de samlede omkostninger beregnet ovenfor er derfor et underkantsskøn.

Andelen underanmeldelse af arbejdsulykker er estimeret med brug af særligt indsamlede data i Arbejdskraftundersøgelsen fra 2013. Ved at sammenholde respondenternes oplysninger om arbejdsulykke med AT registeroplysninger kan underanmeldelsen estimeres til omkring 46 pct. med et sikkerhedsinterval på 39-52 pct. af det totale antal arbejdsulykker i 2011 (ATs beregning⁷).

Ved at anvende denne korrektion, kan statens samlede omkostninger til sygedagpenge og skattetaf estimeres til være 807 mio. kr. i 2011 (tabel 7). Heraf dækker 432 og 292 mio. kr. hhv. arbejdsgiverrefusion og dagpengeudbetaling til tilskadekomne samt 82 mio. kr. i tabte skatteindtægter.

Da ulykker er relativt sjældne begivenheder og korrektionen er baseret på en på en stikprøve, er der en statistisk usikkerhed på korrektionsfaktoren. I tabel 6 er den statistiske usikkerhed vist som konfidensintervaller på korrektionen af statens omkostninger.

Tabel 7: Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf for arbejdsulykker med korrektion for en estimeret underanmeldelse på 46 pct. (CI95: 39-52) (mio. 2016 kr.).

Omkostningsart	Anmeldte Ulykker	Korrigeret for underanmeldelse	95 pct. konfidensinterval	
			nedre	øvre
Sygedagpenge, refusion	233,3	432,0	382,5	486,0
Sygedagpenge, direkte udbetalt	158,0	292,6	259,0	329,2
Skattetaf	25,6	47,4	42,0	53,3
Tab arbejdsmarkedsbidrag	18,7	34,6	30,7	39,0
Samlet tab	435,7	806,9	714,3	907,7

Kilde: Arbejdstilsynets ulykkesregister, Danmarks Statistiks Sygedagpengedata og Beskæftigelse for lønmodtagere, Arbejdskraftundersøgelsen 2013.

⁷ Fra notatet "Underanmeldelse for arbejdsulykker - beregning baseret på Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse 2. kvartal 2013", Arbejdstilsynet, 2016.